

INTERNATIONAL

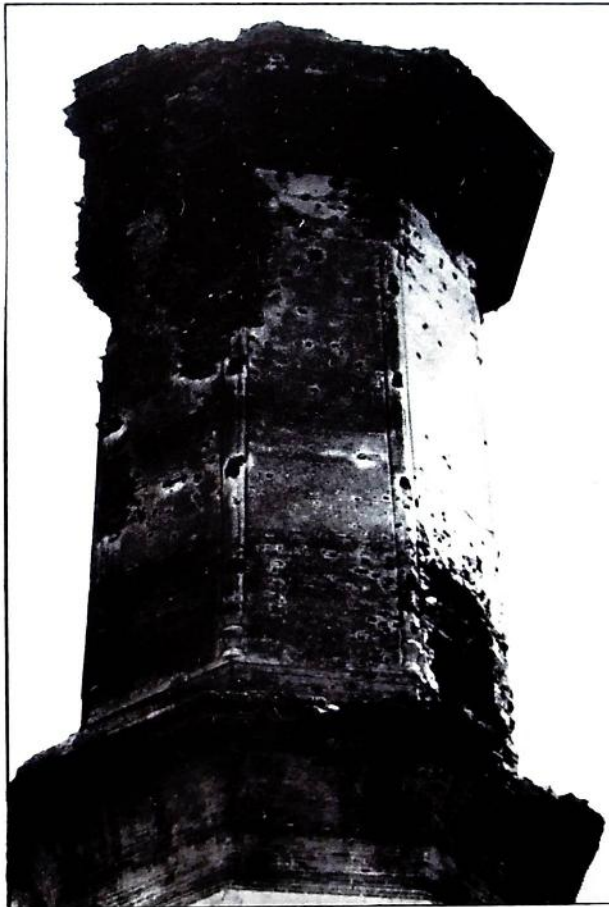
RAMGARHIA

VOLUME 1
NUMBER 4

Editor-in-Chief: Amarjeet Singh Bhamra
Deputy Editor: Pritam Singh Matharu

ਸਾਵਨ/ਭਾਦਰੋ ੨੦੮੯
July/August 1993

RAMGARHIA BUNGA - AMRITSAR

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਚੁੱਪ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਤਾਂ
ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕੋਗੇ!

IF YOU CAN'T UNDERSTAND MY SILENCE
YOU WON'T UNDERSTAND MY WORDS.

*Specialist in 22ct and Fine Gold
Valuations for Insurance Purposes
Also Tax Free for Overseas Visitors*

KOHINOOR JEWELLERS

7 Baylis Parade, Stoke Poges Lane, Slough, Berks. SL13LF.
Telephone: Slough (0753) 571833

ਇੰਡੀਆ ਐਕਸਚੇਂਜ ਸੈਂਟਰ

ਇੰਡੀਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਪੈਸੇ ਭੇਜਣੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ
ਨਾਲ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਪੁੱਜਦੇ ਕਰਾਂਗੇ

ਕੈਸ਼ ਵੀ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਡਰਾਫਟ ਵੀ

(ਸਾਥੋਂ ਰਸੀਦ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ)

ਪੌਡ ਦਾ ਵਧੀਆ ਭਾਅ ਮਿਲੇਗਾ, ਪੰਜਾਬ/ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਦੇ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਫੂਨ ਸਲੋਅ (0753) 537187

OFFICES IN:

TORONTO

(416) 607-7777

TOLL-FREE

VANCOUVER

(604) 669-6162

U.S.A. 1-800 444 6878

CANADA 1-800 663 1212

LOS ANGELES

(714) 777-8881

Chana Garments

Manufacturers & Wholesaler of Quality Leisure Wear & Fashion Wear

SPECIALISTS IN EMBROIDERY

169/171 BOOTH STREET,
HANDSWORTH,
BIRMINGHAM
B21 0NU.

Tel/Fax: 021-551 1601
0831 885902

ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨੂੰ ਰਾਮਗੜੀਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ

- ਪਤ੍ਰਿਕਾ: ਸ੍ਰ. ਖਤਕ ਸਿੰਘ ਭੰਮਰਾ

ਲਿਖਿਆ: ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਜੀਅ ਨੌਥ)

ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਇਕ ਜਾਗਰੂਕ ਕੌਮ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਸੰਤ ਮਹਾਪੁਰਸ਼, ਵਿਦਵਾਨ, ਸ਼ਿਲਪਕਾਰ, ਵਿਦਿਅਕ ਮਾਹਰ, ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਨਤੀ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਕੌਮ ਨੇ ਹਰ ਜ਼ੁਲਮ ਤੇ ਸ਼ੋਰਸ਼ ਦਾ ਬੜੇ ਹੌਲੀ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕੀਤਾ ਚਾਹੇ ਉਹ ਜ਼ੁਲਮ ਸਰਕਾਰ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ 1901 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਜਦੋਂ 'ਐਂਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੰਗਲੀ ਨੀਤੀ 'ਫੂਟ ਪਾਓ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ' ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਇਤਕਾਲ ਅਰਾਜੀ ਐਕਟ (ਲੈਂਡ ਐਲੀਏਨੇਸ਼ਨ ਐਕਟ) ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰਾ ਤੇ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਮਗੜੀਆ ਨੇ ਉਸ ਐਕਟ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡਾ. ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਮੂਹ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਵੰਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਬੁਲਾਈ ਅਤੇ ਜਲੂਸ ਕੱਢ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਲੇ ਕੰਨਾਂ ਤਕ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ।

ਇਹੋ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀਆਂ ਅਣਥਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੇ ਯਤਨਾਂ ਲਾਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਤਤਪਰ ਜਾਗ ਉਠੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਬੰਸੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤਕ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਧਨ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੂਹ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇਕਮੁੱਠ ਕੀਤਾ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਅਖਬਾਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਬੜਾ ਸਮਾਂ ਚਲਕੇ ਕੁਝ ਮਾਇਕ ਤੰਗੀਆਂ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਕੁਝ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:—

1. ਰਾਮਗੜੀਆ ਪਤ੍ਰਿਕਾ

ਇਹ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਖਬਾਰ ਸੀ ਜੋ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 15 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਛਪਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਪਤ੍ਰਿਕਾ 1902 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਲਗ ਭਗ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 16 ਸਵੇ ਵਿਚ ਛਪਦਾ ਤੇ ਸਾਈਜ਼ ਪੁਸਤਕ ਵਾਲਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਡਾ. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਨੇ ਇਸ ਪੇਰ ਦੀ ਬੜੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: "ਰਾਮਗੜੀਆ ਪਤ੍ਰਿਕਾ" ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕ ਹਿੰਦੂ ਪੁਰਨ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਂ ਦੇ ਕਈ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਹੋਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਵਿਚ 'ਰਾਮਗੜੀਆ ਪਤ੍ਰਿਕਾ' ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵੰਡ 500 ਪ੍ਰਤੀਆਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਲੇਖਾਂ ਸਦਕਾ ਇਹ ਆਪਣੀ ਜਾਤੀ ਵਿਚ ਬੜਾ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਸਮੇਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ।"

ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ 1904 ਈਸਵੀ ਵਿਚ "ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਹਨ" ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਕਿਸ਼ਤਵਾਰ ਕਈ ਔਕਾਂ ਵਿਚ ਲੇਖ ਛਪਿਆ ਸੀ ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗਿਆਨ ਭਰਪੂਰ ਸੀ। ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਭਾਈ ਬੁਧ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਕੋਲੋਂ ਛਪਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਭਾ ਵਾਲੇ ਇਸਦੇ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਨਿਯੁਕਤ ਸਨ। ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਇਕ ਔਕ ਦੀ ਫੋਟੋਕਾਪੀ ਇਸ ਪੇਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

2. ਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਪਤ੍ਰਿਕਾ - ਲਾਹੌਰ

ਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਵੀ ਮਾਸਿਕ ਅਖਬਾਰ ਸੀ ਜੋ ਐਂਗਰੇਜ਼ੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ ਅਕਤੂਬਰ 1905 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਮਹਾਂ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੈਨੇਜਰੀ ਹੇਠ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸਾਈਜ਼ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 8 ਸਵੇ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼, ਸ਼ਿਲਪ ਵਿਦਿਆ, ਅਤੇ ਦਸਤਕਾਰੀ ਬਾਰੇ ਵਡਮੁਲੇਂ ਲੇਖ ਛਪਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਇਕ ਔਕ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੇਜ ਦੀ ਇਕ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

Contribution of Ramgarhia Sikhs to Punjabi Journalism

Read by: S. Kharak Singh Bhamra

Written by: Davinder Singh Gill

Translated into English by S. Pritam Singh Matharu

Ramgarhia Sikhs are a progressive Community, which has produced religious preachers, learned writers, artists and educationalists, who from time to time have made significant contribution to the advancement of India in all fields. The Ramgarhia Community has faced with courage the atrocious and tyrannous witness to the fact that when in 1901 the British India Government acted upon its policy of 'divide and rule' and passed the Land Allotment Act which created disputes, discrimination and divisions amongst the farming and non-farming communities; the Ramgarhias opposed the Act and Dr Nand Singh united all the followers of Vishwakarma by organizing conferences and marches to voice the agitation of the people against the Act.

This was the period when the attention of the Punjabis was drawn towards Punjabi literature, owing to the untiring efforts of Satguru Ram Singh, under whose directive the hearts of the Punjabis were filled with a yearning and determination for freedom. During this period the followers of Vishwakarma started publishing their own newspapers and journals and used them as a medium to voice their feelings which united the Community. Ramgarhia individuals published many papers from time to time but publication of most of them stopped either owing to financial restraints or other difficulties.

Details of some of the Newspapers and Journals is as follows:

1 RAMGARHIA PATRIKA-Lahore

This was the first Ramgarhia paper which was published

POORAM
Tandoori Restaurant
& Sweet Centre
KNOWN FOR LADDOO

WE CATER FOR WEDDINGS AND PRIVATE PARTIES

FULL TAKE AWAY

78 Western Road, Southall, Middx.

Tel: 081 574 4934

(OPEN SEVEN DAYS A WEEK)

INTERNATIONAL

Volume 1
Number 4

ਸਾਵਨ/ਭਾਦੋਂ ੨੦੮੯
July/August 1993

Vishwakarma is a composite sanskrit word denoting VISHWA (Universe) and KARMA (Dimensional Creator). Vishwakarma's are therefore professional Class of Master Craftsmen and Technocrats. A Ramgarhia is a Sikh Vishwakarma, both (Hindu and Sikh) belonging to the same ancestral stock and having their remote origin on the Indian sub-Continent.

International Ramgarhia News is published bi-monthly to provide a forum for the expression of views and news of interest to those seeking to improve and maintain trans-continental link within the wider Vishwakarma-Ramgarhia Community.

Articles and letters from the readers for publication in the NEWS are welcomed, either in Punjabi or English. However the Editor reserves the rights for their publication and also the right to withhold or edit any communication for publication. The Publisher reserves the right on all articles printed. The opinions expressed by Contributors in the NEWS are not necessarily those of the Publisher. The Publisher cannot accept unsolicited material or photographs.

The International Ramgarhia News and Logo are Registered Trade Marks of the Publisher.
© 2nd International Ramgarhia Convention Steering Committee 1993/94
Printed on environmentally friendly paper by Marway & Co London
Cover Photo: Amarjeet Singh Bhamra

Editorial Board:

Amarjeet Singh Bhamra (Editor-in-Chief)
Pritam Singh Matharu (Deputy Editor)
Mata Ram Dhiman (Chandigarh - India)
Kuldip Singh Ghatora (Moga - India)
Dr Atam Hamrahi (Ludhiana - India)
Surinder Singh Jabble (England - South)
Piara Singh Kondel (Canada/USA)
Sardul Singh Marwa (England - Midland)
Surinder Singh Matharoo (Jalandhar - India)
Surinder Singh Siambhi (England - North)

Published by Amarjeet-Singh Bhamra for the
2nd International Ramgarhia Convention
Steering Committee
PO Box 1551 Windsor SL41TZ UK

EDITORIAL

A community without a world base in this day and age does not have recognition outside its own following. It cannot represent its membership or mandate and more importantly the world is ignorant about its philosophy and policy.

The 1st International Ramgarhia Convention very wisely selected India as the venue for the next Ramgarhia Convention. The root of the Vishwakarma-Ramgarhia community lies in India, with some 200 million artisans having their livelihood there.

On my recent visit, representing 2nd International Ramgarhia Convention Steering Committee, to New Delhi, Chandigarh, Jalandhar, Amritsar, Phagwara and Ludhiana there emerged a unanimous venue for the 2nd Convention-capital of India-New Delhi. Indian urban and rural Ramgarhias have been dreaming of such an exciting gettogether of their community and are indeed thankful for the inspirations given to them by the Steering Committee.

First impression from Punjab and New Delhi indicate to be full of eastern promise. It is largely felt in toto that owing to the lack of Ramgarhia vision and influx in the political arena, the Delhi Convention is certain to awaken not only itself but the world in its pursuit for political environment.

Political alliance has to manifest if the basic demands and rights of individual Vishwakarma-Ramgarhia are to be protected.

It is anticipated that in the spring of next year the three day 2nd Convention will attract the Vishwakarma-Ramgarhia community from the length and breadth of India and from North America, Europe, Middle East, East Africa and South East Asia. A WORKING GROUP under the auspices of the 2nd International Ramgarhia Convention Steering Committee is being formed. Vishwakarma-Ramgarhia organizations are invited to nominate one representative from their own organization to be part of the Working Group. Prominent Ramgarhia individuals are being sourced and invited to participate at the 2nd Convention. The Convention represents one and all and remember 'it is not what your Quam can do for you but what YOU can do for your Quam.'

As usual this fourth issue of the IRN carries the deliberations of the 1st Ramgarhia Convention and our leading article addresses the pressing need for a major world Ramgarhia tabloid and illustrates the rise and fall of most Ramgarhia community newspapers.

Our distinguished readers might be pleased to know that unfounded remarks are bearing to hatch from some retarded quarters against the International Ramgarhia News. Which goes to prove that since 1902 when the first Ramgarhia tabloid appeared, there are traitors from within, who's fundamental desire is to sabotage the development and progress of secular Ramgarhiaism. This edition is dedicated to the founders and patrons of all Ramgarhia-Vishwakarma tabloids in the history of Ramgarhiaism.

Surinder Singh Jabble, Amarjeet Singh Bhamra, Sardul Singh Marwa
2nd International Ramgarhia Convention Steering Committee Members

3. ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਪਤ੍ਰਿਕਾ - ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਰਾਮਗੜੀਆ ਪਰਵੇਦਿਆਂ ਵਲੋਂ 1907 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਮਾਸਿਕ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਇਸਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰ. ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਅਰਥਾਤ ਸ੍ਰ. ਸੁਥਾ ਸਿੰਘ ਸਨ। ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਦੇ ਚਲਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਖਬਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰੀ, ਡਰਾਫਟਮੈਨੀ, ਕਾਗੀਰੀ, ਜਿਲੀ, ਕੱਲੇ ਅਤੇ ਗੈਸ ਬਾਰੇ ਵਿਦਵਾਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਲੇਖ ਛਪਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਇਹ ਮਾਸਿਕ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 1918 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਫਿਰ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਨੇ 'ਰਾਮਗੜੀਆ ਪਤ੍ਰਿਕਾ' ਨਾਮ ਪਾਠਨ ਕੀਤਾ, ਇਸਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰ. ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਨ ਜੋ ਇਸਨੂੰ 15 ਰੋਜ਼ਾ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛਾਪਦੇ ਸਨ।

4. ਰਾਮਗੜੀਆ ਗਜ਼ਟ - ਸ਼ਿਮਲਾ

ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੀ 1920 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਸਪਤਾਹਿਕ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਿਮਲਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੋਈ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਗਜ਼ਟ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਇਕ ਸੋਸਥਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜ ਕੌਮ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਗਜ਼ਟ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਵੀ ਟੱਕਰ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਭਰਾ ਮਾਰੂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਧੜੇਲੇਦਾਰ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚ ਇਸਦਾ ਜਾਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਖਸ਼ੀ ਸਿੰਘ ਆਦਿਲ ਅਨੁਸਾਰ 1920 ਵਿਚ ਕੌਮ ਦਰਦੀਆਂ ਨੇ ਲਾਇਲਪੁਰ ਇਕ ਇਕੱਠ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸ੍ਰ. ਦਲੇਲ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ. ਵਤਨ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ. ਬੂਤ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ. ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ. ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ. ਪਾਲਾ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਲਾਲਾ ਹੁਲਾਸਾ ਰਜ਼ਾਮ, ਸ੍ਰ. ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ. ਦਇਆ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ. ਰੂੜ ਸਿੰਘ ਆਦਿਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਮਲੇ ਤੋਂ 16 ਜੂਨ 1922 ਦਿਨ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਬੁਲੇਡਿੰਗ ਲੋਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸ਼ਿਮਲਾ ਤੋਂ ਐਡੀਟਰ ਸ੍ਰ. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਐਡੀਟਰੀ ਹੇਠ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ।

ਸ੍ਰ. ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰ. ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਉਪਦੇਸ਼ਕ, ਮਾਸਟਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ. ਗੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸ੍ਰ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਇਲਪੁਰੀ, ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਏ. ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੱਦਾ, ਸ੍ਰ. ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਆਸੀ, ਸ੍ਰ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ. ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆਸੀ, ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁਰਜੀ ਇਸਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਬਣਦੇ ਰਹੇ। 1971 ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਗੈਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਮਨਾਈ ਗਈ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਜ ਕੱਲ ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਘੱਟ ਛਪਦਾ ਹੈ।

5. ਰਾਮਗੜੀਆ ਬੀਰ - ਸਪਤਾਹਿਕ

ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ 10 ਮਾਰਚ 1939 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰ. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਬੀਰ' ਸ਼ਿਨਿਆਲਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਐਡੀਟਰੀ ਹੇਠ ਨਿਕਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਸ੍ਰ. ਸਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਚਮਕ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸਨ। ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਲਈ ਬੜੀ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲੀ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਹੀ ਇਹ, ਪੰਜਾਬੀ ਜਗਤ ਵਿਚ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਹੋਰ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੱਚਾਈ ਪੂਰਨ ਲੇਖ ਤੇ ਖਬਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਤੇ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਕੁਝ ਨਿਜੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਧ ਵਧ ਹੋ ਗਏ, ਇਕਮੁਠਾ ਨਾ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਅਖਬਾਰ ਤੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰ ਅਸਰ ਪਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰ. ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਅਖਬਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਪਰ ਮਾਲੀ ਔਕੜਾਂ ਕਾਰਨ ਅਖਬਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ।

6. ਦਸਤਕਾਰ - ਲੁਧਿਆਣਾ

ਇਹ ਅਖਬਾਰ 1940 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਇਹ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਵੀ ਛਪਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣ ਲਗੀ ਅਤੇ ਅਜ ਵੀ ਬੜੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਜਗਤ ਦਾ ਇਹ ਇਕ ਸਪਤਾਹਿਕ ਅਖਬਾਰ ਹੈ ਜੋ ਦਿਨੇ ਲੀਨੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਸੰਪਰਕ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਸਤਕਾਰ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਪਰਾਸ਼ਰ ਜੀ ਹਨ ਜੋ ਬਹੁਤ ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਸੁਖਤ ਕਲਮਕਾਰ ਹਨ, ਰਾਮਗੜੀਆ ਜਗਤ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ। ਆਪ ਜੀ ਬੁਢੇਪੇ ਵਿਚ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਕੌਮ ਲਈ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜ ਕਲ ਪ੍ਰਾਸ਼ਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪ੍ਰਸਤਕ '20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਰਾਮਗੜੀਆ' - ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਹਿੱਸਾ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਕ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਨਵੰਬਰ 1991 ਵਿਚ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਗੈਲਡਨ ਜੁਬਲੀ ਮਨਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਪਰਾਸ਼ਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਹਰਿਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲ ਕੌਮੀ

on the 15th of every month. It started its publication in 1902 from Lahore. It use to have 16 pages and its size was similar to a standard book. Dr Narinder Singh Kapoor has immensely praised this publication. He says, 'Ramgarhia Patrika was published from Lahore to fulfill the needs of the Community. Many other papers were published under this name. In the Punjabi Community journalism, the Ramgarhia Patrika had its own unique place. Its circulation was 500 and owing to its articles of high standard, it was very much appreciated in its circles. This paper backed the Akali Dal during the Akali Movement.'

In this paper a serial headed, 'who are Ramgarhias' was published in 1904, this serial was very fascinating and educational. Bhai Budh Singh was the Editor and Bhai Mehar Singh of Ramgarhia Sabha its Publisher.

2 SEWAK SINGH PATRIKA-Lahore

This was published on the first of every month from Lahore. The publication started in October 1905 and Sardar Mohan Singh was its first Manager. It was published in book size form of about eight pages. Its articles, which were of a very high standard use to address verses on the Holy Granth Sahib as well as art and Industry.

3 VISHWKARMA PATRIKA-Amritsar

This Monthly journal was first published by Ramgarhias of Amritsar in 1907. Its first Editors were Sadhu Singh and Sardar Sucha Singh. This newspaper published current affairs and issues relating to its Community. Articles on a wider range of topics such as education, art, architecture, skills, electricity, coal and gas were printed. In 1918 it stopped publication and adopted a new name RAMGARHIA PATRIKA. Bhagwan Singh was its Editor who use to publish it at fifteen days intervals.

4 RAMGARHIA GAZETTE-Simla

Ramgarhia Gazette has done immense work equal to an organization. This paper has made a major contribution towards the advancement and prosperity seen in the Ramgarhia Community. On many an occasion the Gazette clashed with the British India Government against its policy of 'divide and rule' and published very impressive articles in this regard. According to Sohan Singh Josh this Paper was banned and its distribution in the British Indian Army was suspended. In 1926 in the presence of Kishan Singh Gill, Dlel Singh, Wattan Singh, Bur Singh, Ram Singh, Inder Singh, Pala Singh, Bhagat Singh Mann, Lala Hulasa Razam, Inder Singh, Daya

H S Sethi

J S B Products

A to Z & beyond in all types of CATERING
Manufacturers of Own Label Frozen & Chilled Products

Official Caterers to 1st International Ramgarhia Convention.

Whatever the Occasion, We cater in Style

CONTACT US NOW

Phone at your convenience to organize a fuction to cherish

3 Heath Business Centre, Heath Road, Hounslow,
Middlesex, TW3 2NJ, England.

Tel: 081 570 6330 Fax: 081 572 5396

ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ੍ਰ. ਹਰਿਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਅਖਬਾਰੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜ ਕਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਰਾਸਰ ਜੀ ਨੇ ਦਸਤਕਾਰ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ 1948 ਤੋਂ 1952 ਤਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵੀ ਚਲਾਇਆ ਸੀ ਫਿਰੋ ਸਪਤਾਹਿਕ ਕਰ ਲਈ ਸੀ, ਇਸਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

7. ਜੀਵਨ ਮਾਸਿਕ - ਬੇਬਈ

ਜੀਵਨ ਮਾਸਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਰਸਾਲਾ 1950 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਬੇਬਈ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰ. ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਦੁਖੀ ਜੀ ਸਨ ਜੋ ਉੱਘੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲੀ ਸੀ। ਇਸ ਰਸਾਲੇ ਦਾ ਸਾਹਿਤਕ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਉੱਚਾ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਚ ਉੱਘੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖ ਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਛਪਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸਦੇ ਸਪੇਸ਼ਲ ਅੰਕ "ਕਵੀ ਅੰਕ" ਤੇ "ਕਹਾਣੀ ਅੰਕ" ਬੜੇ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਸਾਂਭਣ ਯੋਗ ਅੰਕ ਸਨ। ਸ੍ਰ. ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਦੁਖੀ ਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਰਸਾਲੇ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰ. ਕੋਹਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਬਣੇ ਜੋ ਮਾਲਕ ਵੀ ਸਨ। ਇਹ ਰਸਾਲਾ 1979 ਈਸਵੀ ਤੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਛਪਦਾ ਰਿਹਾ।

ਅਗਸਤ 1979 ਵਿਚ ਸੁਦਾਰ ਕੋਹਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇਹ ਰਸਾਲਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ।

8. ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਚਾਰ (ਸਪਤਾਹਿਕ) - ਬੇਬਈ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਚਾਰ ਸਪਤਾਹਿਕ ਅਖਬਾਰ ਸੀ ਜੋ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਿਟਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਡ ਐਂਗਰੀਪਾਡਾ, ਬੇਬਈ 11 ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ੍ਰ. ਕੋਹਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਸਨ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਭਾਈ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰ-ਗਿੱਲ ਜੀ ਸਨ ਜੋ 1953 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਸਮਾਚਾਰ ਅਤੇ ਬਦਲਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਅੱਡੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਲੇਖ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਅਤੇ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆਂ ਕੌਮ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਛਪਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੰਪਾਦਕੀ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬੜੇ ਖਤਰਨਾਕ ਤੇ ਦਿਲ ਟੁੱਥਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 3 ਫਰਵਰੀ 1978 ਦੇ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੇਜ ਤੇ ਚੋਣ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਪੱਸਟ ਮਾਰਟਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਪਾਦਕੀ ਲੇਖ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਤੇ ਜੰਮ ਪਈ ਤਾਰ', ਨੰਤੀਆਂ ਘੜਾਈਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ' ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਅੰਕ ਦੀ ਟਾਈਟਲ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੈ।

ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਹਰ ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅੰਕ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਅੰਕ ਬੜੀ ਸੋਜ ਪੱਜ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਰੰਗੀਨ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਕਾਰ 70-80 ਸਤਿਆਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸ੍ਰ. ਕੋਹਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਜੀ ਦੀ 1979 ਵਿਚ ਬੇਵਕਤੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਖਬਾਰ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਗਿੱਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਬੀਬੀ ਪ੍ਰਮੀਤੀ ਕੌਰ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਅਖਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਅਖਬਾਰ ਚਲ ਨਾ ਸਕੀ।

9. ਕੌਮੀ ਸੰਦੇਸ਼ (ਸਪਤਾਹਿਕ)

ਕੌਮੀ ਸੰਦੇਸ਼ (ਸਪਤਾਹਿਕ) ਅਖਬਾਰ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਫਗਵਾੜਾ ਦਾ ਕੌਮੀ ਅਖਬਾਰ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਇਹ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਸੈਂਟਰਲ ਬੋਰਡ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ 1952 ਵਿਚ ਛਪਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੰਪਾਦਕ

Singh, Master Darbara Singh and Rurr Singh it was decided to publish Ramgarhia Gazette on 16th June 1922 from the offices at Buchel Building, Lower Bazaar, Simla and Kishen Singh Gill was the first Editor.

Isher Singh Updeshak, Master Darbara Singh, Gulwant Singh Gill, Jagjeet Singh Layallpur, P A Singh, Sunder Singh Chadda, Karam Singh Assi, Gurdial Singh, Hazara Singh Assi and Surjit Singh Bhurji have all contributed to its Editorial. The Golden Jubilee of the Gazette was celebrated in 1971 but its publication at present is not regular.

5 RAMGARHIA BIR-Amritsar

This Weekly was published from Amritsar on 10th March 1939 under the Editorship of Sohan Singh Bir. Surmukh Singh Chamak and Thakar Singh Sidhu were its patrons. This paper made a significant contribution to the Ramgarhia Community and soon became a well read and admired paper amongst the Punjabis. Articles relating to Ramgarhia history and news were published but owing to personal differences of opinion between Thakar Singh Sidhu and Sohan Singh they parted company. This had an adverse affect on the Paper. Thakar Singh Sidhu tried to continue the publication but in vain.

6 DASTKAR-Ludhiana

First copies were published in 1940 from Ludhiana. It was also sometimes printed in Urdu. This is the only Ramgarhia newspaper which is more or less in continuous publication since its inception. Founder Editor Isher Singh Prashar is a literate and experienced writer and the community is proud of him. Isher Singh Prashar has also brought out 'Ramgarhias of the 20th Century' during the Golden Jubilee of the Dastkar. Volume Two of the Ramgarhias of the 20th Century is being helped to put together with his two sons Harinderpal Singh and Bhupinder Singh. Dastkar was published as a Daily from 1948 to 1952 but converted it to a Weekly later on.

7 JEEVAN MONTHLY-Bombay

First published in 1950 from Bombay. Its learned Editor was Sardar Munsha Singh Dukhi (Bhachu) a well known Freedom Fighter. He went abroad and preached for India's freedom. The literate standard of his Paper was of a very high quality and worth preserving. As a poet he made special efforts to deliver not only his own but exceptional poets of the land in the Monthly. After Sardar Munsha Singh Dukhi, Kehar Singh Gill became the Editor and served the Jeevan Monthly until 1979 when he expired. The Monthly also ceased its publication.

8 PUNJABI SAMACHAR-Bombay

This Weekly was published by Jeevan Printers Private Limited of Bombay. The proprietor was Kher Singh Gill and its Editor Bhai Hari Singh Shergill; the publication came into being in 1953.

The Editorials addressed Sikh Panthic issues and Maharashtra Sikhs and the Ramgarhia Community. It carried very attractive and provoking stories and in general was a very well presented Weekly with about eighty pages. Owing to the untimely death of Kher Singh Gill in 1979 the Paper stopped. His daughter Bibi Paramjit Kaur tried to publish the Paper for a little while

ਸ੍ਰ. ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਸਾਰੰਗ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗਿਆਨੀ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਨ। ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਐਂਕ', ਅਤੇ 'ਵਿਦਿਅਕ ਆਸ਼ਰਮ ਐਂਕ' ਸਾਂਭਣਯੋਗ ਸੁਗਾਤਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰਾਮਗੜੀਆ ਵਿਦਿਅਕ ਆਸ਼ਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਦਿਅਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਟਾਈਟਲ ਤੇ ਛਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜ ਕਲ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰ. ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ (ਗੋਟਾਵਿਰਡ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ) ਹਨ।

10. ਰਾਮਗੜੀਆ ਜੋਧਾ (ਸਪਤਾਹਿਕ)

ਰਾਮਗੜੀਆ ਜੋਧਾ ਸਪਤਾਹਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਬੀਰ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸ੍ਰ. ਨਾਕਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਅਤੇ ਸਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਚਮਕ ਵਿਚ ਅਣਬਣੇ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਰਾਮਗੜੀਆ ਜੋਧਾ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਗਿਆਨੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਇਸਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਰਹੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਚਮਕ ਜੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲੇਖ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਨਾ ਚਲ ਸਕਿਆ।

11. ਸੂਰਜ ਰੋਜ਼ਾਨਾ (ਲੁਧਿਆਣਾ)

ਸੂਰਜ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ 16 ਅਕਤੂਬਰ 1970 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਮਹਾਂਦਾਨੀ ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਨ। ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਇਸ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰ. ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ, ਸ੍ਰ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ, ਸ੍ਰ. ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਸਾਰੰਗ, ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਜੈ ਸਿੰਘ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਅਜ ਕਲ ਸੂਰਜ ਅਖਬਾਰ ਵੀ ਬੰਦ ਹੋਇਆ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਕਦੇ ਕੋਈ ਐਂਕ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

12. ਵਰਿਆਮ (ਮਾਸਿਕ) ਜਲੰਧਰ

ਵਰਿਆਮ, ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲਾ 1974 ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਨਵੰਬਰ 92 ਵਿਚ ਇਸਨੇ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਸੰਤ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵਧੀ ਪਛਾਣ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਇਹ ਰਸਾਲਾ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਦਾ ਰਸਾਲਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਨਾਮਧਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਨਾਮਧਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਇਸ ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵੀ ਛਪਦੀਆਂ ਹਨ।

13. ਸਤਿ ਸੰਤੋਖ ਗਿਆਨ (ਮਾਸਿਕ) ਜਮਸ਼ੇਦਪੁਰ

ਸਤਿ ਸੰਤੋਖ ਗਿਆਨ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲਾ ਜਮਸ਼ੇਦਪੁਰ (ਬਿਹਾਰ) ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ 1977 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਸ੍ਰ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉੜੀ ਸਨ। ਇਸ ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੰਮ ਬਾਰੇ ਪੱਟੇ ਪਰੇਤ ਸੁਰੂ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਔਛੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੇ ਯੂਨੀਵਰਸਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖ ਛਪਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਤੇ ਫਸਾਦਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਇਹ ਰਸਾਲਾ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਗਵਾ ਬੈਠਾ। ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉੜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਭੋਜੇਵਾਲ ਆ ਕੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਇਹ ਰਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚੀ ਅਤੇ ਸਪੇਸ਼ਲ ਐਂਕ 'ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਰਾਣੇ ਵਾਲੇ' ਕਵਿਆ ਪਰ ਫਿਰ ਇਹ ਰਸਾਲਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ।

14. ਰਾਮਗੜੀਆ ਟਾਈਮਜ਼ (ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ)

ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਲੇਖ ਹੋ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਛਪਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਹੀ ਛਪਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਸਪੇਸ਼ਲ ਐਂਕ ਜੋ ਵਡ-ਆਕਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸਦਾ ਸੰਬੰਧ ਰਾਮਗੜੀਆ ਸੈਂਟਰਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਕ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਨ।

15. ਸੇਵਾਦਾਰ ਮਾਸਿਕ (ਇੰਗਲੈਂਡ)

ਸੇਵਾਦਾਰ ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲਾ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ, ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਭਾ ਸਾਊਥਲ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ 53-57 ਓਸਟਲਡ ਰੋਡ, ਸਾਊਥਲ, ਮਿਡਲਸਕਸ ਤੋਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲੇਖ ਛਪਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰ. ਪ੍ਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸ੍ਰ. ਓਅੰਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੋਲੀਆ ਜੀ ਹਨ।

16. ਰਾਮਗੜੀਆ ਮੰਚ (ਸਪਤਾਹਿਕ) ਭੋਜੇਵਾਲ

ਰਾਮਗੜੀਆ ਮੰਚ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉੜੀ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਜਮਸ਼ੇਦਪੁਰ (ਬਿਹਾਰ) ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲਾ 1984 ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਭੋਜੇਵਾਲ (ਜ਼ਿਲਾ

but could not make a survive.

9 QAUMI SANDESH-Phagwara

This is national paper of the Ramgarhia Educational Council at Phagwara. It was first published in 1952 under the management of Ramgarhia Central Board. Its first Editor was Hari Singh Sarang and the Managing Director Giani Bhan Singh. It has also produced special issues on Maharaja Jassa Singh Ramgarhia. Amer Singh Viridi is its present Editor.

10 RAMGARHIA JHODA-Amritsar

This Weekly use to be published from Amritsar and was the result of dispute between Thakar Singh Sidhu and Surmak Singh Chamak both patrons of the Ramgarhia Bir. For a while it was edited by Giani Dalip Singh. Most of the articles were written against Surmukh Singh Chamak and the publication did not survive for long.

11 SURAJ DAILY-Ludhiana

On 16th October 1970 the well known philanthropist Baba Gurmukh Singh published the Suraj Daily from Ludhiana. Asa Singh Chaudhary, Ranjit Singh Mastana, Hari Singh Sarang and Jai Singh have been the Editors of Suraj and at present it is almost obsolescent.

12 WARYAM-Jalandhar

This Monthly started its publication from Jalandhar in 1974. Sant Jagdish Singh is its Editor and he is well known figure in the field of Punjabi literature.

13 SAT SANTOKH GIAN-Jamshedpur

The first publication commenced in 1977 in Jamshedpur, Bihar. Its Editor Kirpal Singh Ubhi published less matter relating to the Ramgarhia Community but articles on Sikhism and Sikh literature. During the 1984 November communal disturbances which took place outside Punjab, Kirpal Singh Ubhi stopped the publication and bought out only one special issue on Sant Ishar Singh Rarewala from Ludhiana on his return to Punjab.

14 RAMGARHIA TIMES-Chandigarh

Though this is a monthly publication in English, articles and poems in Punjabi are also printed. No special issues of larger size have been seen in circulation. The Paper is

DADOOS
Foodstore

106 PLUMSTEAD HIGH ST
PLUMSTEAD SE10 1SJ

081 317 2044

ਜਲੰਧਰ) ਵਿਖੇ ਆ ਗਏ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਹੀ 'ਰਾਮਗੜੀਆ ਮੰਚ' (ਸਪਤਾਹਿਕ) ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਜਗਤ ਕੋਲ ਇਹੋ ਹੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਇਕੋ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਔਨ ਸਢੇ ਦੇ ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤਕ ਇਸਨੇ ਕਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਬਸੰਤ ਅੰਕ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅੰਕ, ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਅੰਕ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਗਣਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ ਅੰਕ, ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੋਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜੀਆ ਅੰਕ।

17. ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਰਸਾਲੇ ਅਤੇ ਰਾਮਗੜੀਆ ਪਤ੍ਰਕਾਰ

ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਹੋਰ ਵੀ ਅਨੇਕ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਸਾਲੇ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ, ਕੌਮੀ ਵੀਰਾਂ ਦੀ ਅਣਗਿਲੀ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਦੀ ਬੁੜ੍ਹ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਫਗਵਾੜੇ ਤੋਂ 'ਕਲਾਕਾਰ' ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ, ਫਿਰ 'ਸਤਲੁਜ' ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਵੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਅਲੰਪ ਹੋ ਗਈ। ਕੁੱਝ 40 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਦੁਖੀ ਨੇ ਮੀਆਂ ਚੁਨੇ ਸਿਟਗੁਮਰੀ ਤੋਂ 'ਵਿਹਾਰ ਸੁਧਾਰ' ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਾਮਗੜੀਆਂ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਤੇ ਗਿਰਾਵਟ ਅਤੇ ਇਲਾਜ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਛਪਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੂਈ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ 'ਉਨਤ ਪੰਜਾਬ' ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਛੇਤੀ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਰ ਭੂਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ 1962 ਵਿਚ 'ਸਾਹਿਤਕਾਰ' ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦੇ ਅਨੇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸਦਾ 'ਪੰਜਾਬੀ ਮਹਿਲਾ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਅੰਕ' ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਗਤਾ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਚਲਕੇ 1965 ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਹੱਦ ਮਿਟਾ ਗਿਆ।

ਉਘੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਮੁਨਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਦੁਖੀ ਜੀ ਨੇ ਕਲਕਤੇ ਤੋਂ 'ਕਵੀ' ਨਾਮ ਹੋਰ ਰਸਾਲਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਲਕਤੇ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਛਪਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਕਵੀਸ਼ਰ ਜੀ ਅਖਬਾਰ 'ਸੰਗਤ' ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਖਬਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਦੀ ਪਰੋਰਨਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀਆ ਦੀ ਪਰੋਰਨਾ ਕਵੀਸ਼ਰ ਜੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ-ਜਹਿਦ ਵਲ ਲੈ ਗਈ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੂਈ ਜੀ ਨੇ 1970 ਵਿਚ 'ਰਾਮਗੜੀਆ ਸ਼ੇਰ' (ਸਪਤਾਹਿਕ) ਅਖਬਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਦੋ ਸਾਲ ਬੜੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਚਲਿਆ ਪਰ 1972 ਵਿਚ ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਵੀ ਦਮ ਤੜ ਗਿਆ।

ਵਾਇਸ ਆਫ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ (ਸਪਤਾਹਿਕ)

ਸ਼੍ਰੀ ਮੇਜਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਮੁਖੜ - ਵੈਸਟ ਪਟੇਲ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵਾਇਸ ਆਫ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਰਾਮਗੜੀਆਂ ਬਾਰੇ ਬੜਾ ਭਰਪੂਰ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਸੰਗਤਪੁਰੀ ਦੀ ਮਦਦ ਹਾਸਲ ਸੀ। ਲਗ ਭਗ 1974 ਵਿਚ ਮੇਜਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ ਪਰਚਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ।

1954 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਨ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ 'ਲੋਕ ਜੀਵਨ' ਨਾਮ ਵਾਲੀ ਅਖਬਾਰ ਕੱਢੀ ਜੋ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਚਲਕੇ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਫਿਰ ਹੰਡਲਾ ਮਾਰਕੇ' 1959 ਈਸਵੀ ਵਿਚ 'ਰਾਮਗੜੀਆ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ' ਨਾਮ ਦਾ ਸਪਤਾਹਿਕ ਅਖਬਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਚਲਕੇ ਮਾਲੀ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ 1969 ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਤੇ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਨੂੰ ਨਾਜ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਸਮੇਂ ਕਵੀ, ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸਤੋਂ ਕੰਬਦੀ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਸਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਨਾਮਧਾਰੀ ਜਗਤ, ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਦਿਕ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸਰਵ-ਪੱਖੀ ਨਾਇਕ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਸ਼ੇਰ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਦੀ 1922-23 ਤਕ, ਕਿਰਪਾਨ ਬਹਾਦਰ ਦੀ 1927-30 ਤਕ, ਪ੍ਰੀਤਮ - ਫਤਹ - ਮੋਜੀ ਦੀ 1933-39 ਤਕ, ਕੋਮਲ ਸੰਸਾਰ ਦੀ 1939-40 ਤਕ, ਫਤਹ-ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ 1940-46 ਤਕ, ਬੰਦੇ ਮਾਤ੍ਰਮ ਦੀ 1946-47 ਤਕ, ਵਰਤਮਾਨ ਦੀ 1948-51 ਤਕ, ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੀ 1952-69 ਤਕ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਵਰਗੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਸਿਕ ਗਲਿਆਂ ਵਿਚ 1969-71 ਤਕ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ।

ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਬੰਬਈ ਤੋਂ 'ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਮਾਚਾਰ' ਅਖਬਾਰ ਵੀ ਛਪਦਾ ਰਿਹਾ ਜਿਸਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਰਵੋਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਮ.ਐਸ.ਸੀ. ਐਲ.ਐਲ.ਬੀ. ਸਨ।

ਉਘੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਜੀ ਦਾ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜੀ ਗਈ ਜੰਗ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਸ਼ੇਰ, ਲੋਕ ਯੁਗ,

related to Ramgarhia Central Federation and is edited by Giani Gurcharan Singh.

15 SEWADAR MONTHLY-Southall

Published by the managing committee of Ramgarhia Sabha Southall. Some articles are printed in Punjabi but rest in English. The Editor is Paramjit Singh who is assisted by Onkar Singh Sahota and Jagjit Singh Cholia.

16 RAMGARHIA MANCH-Bhojwal

The Editor of the Weekly is Kirpal Singh Ubhi. During the disturbances and riots of November 1984 in India his previous paper Sat Santokh Gian closed down in Bihar and when he returned to his native village Bhojwal he started the publication of Ramgarhia Manch. A regular Weekly of eight pages it has also produced some special issues, such as: BASANT SOUVENIR, SATGURU PARTAP SINGH SOUVENIR, VISHWKARMA SOUVENIR, SATGURU RAM SINGH SOUVENIR, REPUBLIC DAY SOUVENIR and MAHARAJA JASSA SINGH SOUVENIR.

17 OTHER RAMGARHIA NEWSPAPERS and RAMGARHIA JOURNALISTS

From time to time many other newspapers and journals have been published by individual Ramgarhias but due to the lack of enthusiasm and funds they have all disappeared. Phagwara Ramgarhia published KALAKAR and SATLUJ but could not make them survive. Almost forty years ago Sardar Munsha Singh Dukhi also made efforts to publish VIHAR SUDHAR Monthly which highlighted the weaknesses and the shortcomings of the Ramgarhias and ways and means of reforming these drawbacks. He also published a journal titled KAVI from Calcutta.

Giani Gurcharan Singh Bhooi published UNAT PUNJAB from Amritsar which soon closed down. Later he published SAHITKAR Monthly from Amritsar in 1962 and in 1965 it also ceased publication.

For a time Sardul Singh Kavishar worked in the office of SANGAT newspaper and contributed articles on patriotism. Later he was inspired by Arjan Singh Gargaj and Arjan Singh Bhagria to join the Freedom Movement in India.

In 1970 Gurbachan Singh Bhooi published RAMGARHIA SHER Weekly which flourished for two years and came to an end.

VIOCE OF THE TECHNICIANS Monthly was published by Major Partap Singh Mudhar in English from New Delhi. It contained well researched articles on Ramgarhiaism. He was assisted by Harbans Singh Sangatpuri and upon the death of Major Partap Singh in 1974 the Monthly also closed down.

ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਿਸਾਨ, ਬਬਰ ਅਕਾਲੀ ਅਤੇ ਜੰਗੀ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਐਡੀਟਰ ਰਹੇ।

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 1944 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਮੋਗੇ ਤੋਂ 'ਨਵਾਂ ਚਾਨਣ' ਸਪਤਾਹਿਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰ. ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਾ ਜੀ ਸਨ। 1949 ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਪੱਤਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸੰਤ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਮਧਾਰੀ ਵੀ ਉਥੇ ਰਾਮਗੜੀਆ ਪਤਰਕਾਰ ਹਨ। ਉਹ ਸਰਬ ਹਿੰਦ ਨਾਮਧਾਰੀ ਵਿਦਿਅਕ ਜਥੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ, ਅਤੇ 'ਨਿਰੰਖਅਕ' (ਫ਼ਿਮਾਰੀ) ਰਸਾਲੇ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਹਨ। ਇਸ ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਨਾਮਧਾਰੀ ਸੰਸਾਰ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਛਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪ ਜੀ 'ਨਾਮਧਾਰੀ ਦਰਪਣ' ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰ. ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾਮਲ ਜੀ ਦੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਭੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੁਣ ਤਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸੰਪਾਦਕੀ ਕਾਰਜ ਵੀ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ 1956 ਤੋਂ 1964 ਤਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ 'ਖਾਲਸਾ ਸੇਵਕ' ਵਿਚ ਚੀਫ਼ ਐਡੀਟਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਫਿਰ 1964 ਤੋਂ 1965 ਤਕ 'ਨਵਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ' ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਰਹੇ ਅਤੇ 1965 ਤੋਂ 'ਲੋਕ ਰੰਗ' ਸਪਤਾਹਿਕ ਅਖਬਾਰ ਚਲਾਇਆ। ਆਪ ਜੀ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਤਰਕਾਰੀ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਦਕਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1976 ਵਿਚ 'ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪਤਰਕਾਰ' ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਦੇ ਕੇ ਨਿਵਾਜਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਐਵਾਰਡ ਵਿਚ ਇਕਵੇਂਜਾ ਸੇ ਰੁਪਏ, ਦੁਸ਼ਾਲਾ ਅਤੇ ਮੈਡਲ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1982 ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ (ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ) ਨੇ ਵੀ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਾਲਾ, ਮੈਡਲ ਅਤੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਇਕ ਸੌ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪਤਰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਨਮਾਨਿਆ ਸੀ।

ਸਤਿਜੁਗ

ਨਾਮਧਾਰੀ ਪੰਥ ਦੇ ਪੰਥਕ ਸਪਤਾਹਿਕ ਅਖਬਾਰ 'ਸਤਿਜੁਗ' ਨੂੰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਰਾਮਗੜੀਆ ਅਖਬਾਰ ਆਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਤਿਜੁਗ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਗੌਰਵ ਮਠਾਝੂ ਸੀ। ਸਤਿਜੁਗ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਹਾਰਾਜ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਨਾਲ ਵਰਨਾ ਦੇ ਹੇਠੇ ਤੇ 1920 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਛਪਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਸ੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਛਪਦਾ ਸੀ ਫਿਰ 1947 ਈਸਵੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਜੀਵਨ ਨਗਰ (ਹਰਿਆਣਾ) ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸਨੇ ਅਨੇਕ ਅਦੁਤੀ ਔਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੇਕ ਔਕ ਅਜ ਦਰੁਲਭ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਔਕ ਗਦ੍ਰੀ ਔਕ, ਪਾਠ ਔਕ, ਸਤਿਜੁਗ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਔਕ - ਦੋ ਹਿੱਸੇ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਔਕ, ਅਨੇਕ ਬਸੰਤ ਔਕ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਔਕ, ਸੰਤ ਔਕ - ਦੋ ਹਿੱਸੇ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਔਕ, ਸੂਬਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਗਵਨ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਔਕ ਆਦਿ ਸਾਝਣ ਯੋਗ ਹਨ।

ਰਾਮਗੜੀਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ

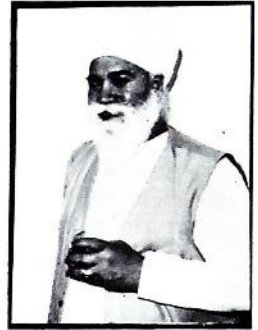
ਇਕ ਹੋਰ ਆਸ ਦੀ ਕਿਰਨ ਜਾਗੀ ਹੈ, ਇਕ ਹੋਰ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਵਿਚ ਮਾਸਿਕ ਪੱਤਰ, ਪਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਰਗਟ ਹੋਇਆ ਹੈ। 'ਰਾਮਗੜੀਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ'। ਰਾਮਗੜੀਆ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਸਿਕ ਰਸਾਲਾ ਜੋ ਹੀਰਾ ਮਹਲ ਕਲੱਬੀ ਨੰਬਰ 147201 (ਜ਼ਿਲਾ ਪਟਿਆਲਾ) ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਕਦਮ ਰੱਖ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਸ੍ਰ. ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਜੀ ਹਨ। ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲ ਜੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਦੇ ਉੱਘੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹਨ, ਹੁਣ ਤਕ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਲੇਖ ਰਾਮਗੜੀਆ ਗਜ਼ਟ, ਕੌਮੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਸਤਕਾਰ ਆਦਿਕ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚੰਬਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੌਮ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਚੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਆਸਾਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਪਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਦਾ ਭਵਿੱਖ

ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਖਟਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜ ਦੇਸ਼ ਬਦੇਸ਼ ਰਾਮਗੜੀਏ ਲੱਖਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਹਰੇਕ ਥਾਂ ਤੇ ਦੇਸ਼-ਬਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਲਿਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫੰਟੀਆਂ ਫੰਟੀਆਂ ਸੰਬੰਧਦੀਆਂ ਜਾਂ ਸਭਾਵਾਂ ਅਵੱਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਿਥੇ ਕਦੇ ਭਾਈ ਲਾਲੋਂ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ ਪੁਰਬ ਮਨਾ ਲਿਆ, ਕਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਜੀ ਦਾ ਪੁਰਬ ਮਨਾ ਕੇ ਸਟੇਜ ਤੇ ਸਪੀਚ ਦੇ ਕੇ, ਉੱਚੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਟਾਹਰਾਂ ਮਾਰਕੇ ਦਿਲ ਦੇ ਗੁਭਾਰ ਕੱਢ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਮਲੀ ਕੰਮ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

Davinder Singh Gill

S. Kharak Singh Bhanira

In 1954 Swaran Singh Shan in partnership with Hazara Singh Gurdaspuri published a newspaper called LOK JEEVAN but it ceased to exist after a very short time. The partners once again attempted to launch a Monthly RAMGARHIA PARLIAMENT in 1959 which could only make it to 1969.

Ramgarhia Community is proud of Avtar Singh Azad. A poet, literate and a Patroit. He was not in the good books of the British India Government. On many occasions his writings were banned. He allied with Namdharies, the Congress Party and the Akali Party. He was the Editor of the BABARSHER PATRIKA from 1922-23, KIRPAN BHADHUR from 1927-1930, PRITIAM, FATEH and MAUJI from 1933-39, KOMAL SANSAR from 1939-40, VANDEY MATRAM from 1946-47, FATEH and PRITIAM from 1940-46, VANDAY MATRAM from 1946-47, VARTMAN from 1948-51, PARBHAT from 1952-69 and popular papers like AJIT and many other monthlies he served from 1969-71.

For a short time RAMGHARIA SAMACHAR was published from Bombay with Nirwar Singh MSc LLB as its Editor.

Well known patroit Arjan Singh Gargaj also edited the SHER, LOK YUG, MAZDOOR KISSAN, BABBAR AKALI and JANG-E-AZADI from time to time.

Past President of India H E Giani Zail Singh published a Monthly NAVAN CHANAN from Moga in 1944 and its Editor was Niranjan Singh Meetha. In 1949 when Gianiji became Finance Minister of Pepsu, the newspaper ceased its publication.

Sant Dalip Singh Namdhari is a well known journalist. He is the President of All India Namdhari Vidyak Jatha and Editor of NIRKHIK (6 Monthly). He also publishes NAMDHARI DARPAN.

We cannot forget the multi purpose contributions of Tara Singh Kamal. So far he has contributed four volumes of poetry in Punjabi. From 1956-64 he was the Chief Editor of KHALSA SEWAK Daily. He edited NAVAN HINDUSTAN from 1964-65 and published LOK RANG Weekly from 1965. For his contributions to Punjabi Journalism the Punjab State Government awarded him with the SHIROMANI PATARKAR AWARD in 1976 together with Rupees 5,100 and a Dusala. In 1982 SAHIT KALA PARISHAD was awarded to him with a medal, Rupees 5,100 and a Dusala for being a Shiromani Patarkar, by the Delhi Government.

ਕਦੇ ਰਾਮਗੜੀਆ ਗਜ਼ਟ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਆਸਾਂ ਸਨ, ਉਸਨੇ ਕੌਮ ਲਈ ਕੌਮ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੀਤਾ ਪਰ ਅਜ ਕਲ ਉਸਦੀ ਹੋਂਦ ਮਿਟ ਗਈ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਰਹੇ ਸਪਤਾਹਿਕ ਅਖਬਾਰ 'ਦਸਤਕਾਰ' ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਆਸਾਂ ਹਨ, ਉਸਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਪਰਾਸਰ ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਵਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਕਲਮਕਾਰ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਵੀ ਦੋ ਵਰਕੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਖਬਾਰ ਰਾਮਗੜੀਆ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਅਖਬਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਦਿਅਕ ਆਸ਼ਰਮਾਂ ਦੇ ਸਮਾਚਾਰ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਹਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਘਟ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਸਪਤਾਹਿਕ ਅਵੇਂਸ ਹੋ ਪਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਰ ਹੀ ਅਜ ਕਲ ਛਪਦਾ ਹੈ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ?

'ਰਾਮਗੜੀਆ ਮੰਚ' ਸਪਤਾਹਿਕ ਅਖਬਾਰ ਜੋ ਪਿਛੇ ਭੱਜਵਾਲ ਤੋਂ ਛਪਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਅੱਠ ਸਫ਼ੇ ਹੁੰਦੇ ਅਵੇਂਸ ਹਨ ਪਰ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨੌਸ ਮੈਟਰ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਨਹੀਂ ਛਪਦਾ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਸ ਵਿਚ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਚੁਟਕਲੇ ਹੀ ਛਪਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਦੂਜੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਇਹ ਕੁਝ ਰਾਮਗੜੀਆ ਪਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪੱਖ ਏਨਾ ਪੰਜਾਬੀ ਜਗਤ ਵਿਚ ਮਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕੌਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜੇ ਐਸਾ ਅਖਬਾਰ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜਿਸਦੀ ਛਪਣ ਸੰਖਿਆ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਗਈ ਹੋਵੇ।

ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੇ ਕੌਮੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਇਕ ਸਹਾਇਤਾ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਰਮਾਇਦਾਰ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਜਥੇਬੰਦੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਇਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਕਰੇ।

SPECIAL RETURN FARES

Vancouver	370	Toronto	199
Halifax	340	Winnipeg	370
Montreal	340	N Delhi	325
Calgary	379	New York	199
Washington ...	199	Amsterdam	75
Bombay	340	Calcutta	340
Dhaka	394	Karachi	280
Lahore	475	Nairobi	334
Singapore	380	Hong Kong	390
Bangkok	340	Kathmandu ...	408

Many More Destinations available
Corporate Clients Welcome

ਸਾਰੇ ਯੋਗਯ ਲਈ ਹਵਾਈ ਕਿਰਾਏ ਬੜੇ ਸਸਤੇ
ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ
ਹਰ ਏਅਰ ਲਾਈਨ ਦੀਆਂ
ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਸਾਡੇ ਪਾਸੋਂ ਖਰੀਦੋ।

GLOBAL

NETWORK TRAVEL

53A, CHALVEY ROAD
SLOUGH BERKSHIRE SL1 2NJ
TEL: 0753-790780

The Weekly SATYUG of the Namdhari Darbar can also be called a Ramgarhia tabloid, because Satguru Ram Singhji was related to a Ramgarhia family. During the times of Satguru Partap Singh and the inspiration of Maharaj Gurdial Singh this Weekly started publication in 1920. It was first published from Sri Bhaini Sahib and in 1947 it was transferred to Sri Jivan Nagar (Haryana). It has published many unforgettable special issues, some of which are still sought after such as: GAOO SOUVENIR, PATH SOUVENIR, SATGURU PARTAP SINGH SOUVENIR (2 Volumes), GURU NANAK SOUVENIR, BASANT SOUVENIR, GURU GOBIND SINGH SOUVENIR, SANT SOUVENIR (2 Volumes), GURU TEG BHADUR SOUVENIR, SUBA SAHIB SINGH SOUVENIR and many more are all worth possessing.

RAMGARHIA PARKASHAN Monthly has recently been published by its Editor Thakar Singh Kanwal, who is well known in the Community.

FUTURE OF RAMGARHIA COMMUNITY IN THE FIELD OF JOURNALISM

This is a very important question, which emerges in everyone's mind. The Ramgarhia Community has accumulated a wealth and property, both in India and abroad and have established their dignity, prestige, sublimity but it is with regret that they have no daily paper of their own. More importantly they have no universal institution which can represent their interests globally. There is no doubt that small organizations, from time to time, celebrate the birth days of Bhagwan Vishwakarma, Bhai Lalo, Maharaja Jassa Singh Ramgarhia and Satguru Ram Singhji and deliver fiery speeches from the stages and let off steam but no practical achievements are being made.

There was a time when the Community expected a lot from RAMGARHIA GAZETTE but this newspaper is now defunct. We expected a lot also from DASTKAR but this too is striving to produce irregular issues. QAUMI SANDESH is not also published regularly. RAMGARHIA MANCH, published from Bhojwal Village every week contains no important matters relating to the Ramgarhia Community, only general or humorous stories are reproduced from other local papers for reading.

This is the present scenario of the Ramgarhia tabloids and journalism. So far the Ramgarhia Community has not produced any newspaper which could boast a readership of over 3000 copies.

Never the less, we should not despair. We should support all the Community newspapers financially. Capitalists from the Community should establish an International Ramgarhia organization which should establish a daily Ramgarhia newspaper.

**Fullbore
Motors
Limited**

Heathman Yard,
Heathman Road,
London SW6 4TJ
Telephone: 071-371 5931
Fax: 071-371 8565

DISTRIBUTORS FOR
HINDUSTAN AMBASSADOR CARS

NOSTALGIC MEMORIES

SARDAR GURCHARAN SINGH WAHRREY

S Gurcharan Singh Wahrrey, who was popularly known to his innumerable friends as 'GURU', was born in Nairobi, Kenya in 1909. He was of pioneering stock. His father Sardar Bhagat Singh came to Kenya in 1898 from Lahore and built up a successful motor body-building and wagon works business in Nairobi.

S Gurcharan Singh joined the Barclays Bank (DCO) in 1929 and rose to the position of Senior Accountant. He retired in 1964, when the local director paying tribute to him said, 'your diligence in your work and above all your fame and renown as a leading cricketer of this country has brought great credit to the bank and enhanced its reputation.'

S Gurcharan Singh was one of the founder members of the well known SIKH UNION CLUB. He was a chairman of the club and made an honorary patron, an honour reserved for the few. 'Guru' was an all round sportsman, having played cricket, hockey, football and tennis for his club. His first love, however, was cricket. He was a most elegant and stylish batsman with a fine array of strokes all round the field. It was a delight to watch him play along with his brother S Jaswant Singh (who was one of the best wicket keepers). Both were automatic choices for the well known Annual European versus Asian Test Matches. S Gurcharan Singh captained the Asian side on a number of occasions and was the architect of the Asian supremacy over the Europeans after years of dominance in cricket by the latter.

Besides his services to the Sikh Union Club, he served on the Council of the Asian Sports Association and the Kenya Cricket Association. At the time of his death in 1978, he was one of the life members of the Kenya Cricket Association, an honour bestowed by invitation only. S Gurcharan Singh was also a founder member of the Kenya Hockey Association and a life member of the Kenya Olympic Association. He was survived by a son and a daughter. His son S Kulwant Singh was a very keen sportsman as well and looked after the family business of photography who also passed away few years ago.

By S Pritiam Singh Matharu

EDITORS' NOTE:

'Nostalgic Memories' is a permanent feature in the International Ramgarhia News. Our readers are requested to search their archives and let us have these memories to share with our vast circle of readership. By continuing this feature we will be able to build up a directory, which will act as a beacon for our younger generations.

HIND RATTAN AWARD TO RAMGARHIA BUSINESSMAN

S Tarsem Singh Ajimal BA, propertier of J.T. and leading builders merchants of Birmingham has awarded the Hind Rattan Award by Non-Resident Indian Society of New Delhi. S Tarsem Singh an established businessman comes from village Ghamour in district Hoshiarpur, Punjab. He is qualified electrical technician and serves as an active member on Ramgarhia Temple, Graham Street Birmingham, Indian Overseas Congress (I) Birmingham and Ramgarhia Executive Association Birmingham.

In the photograph below S. Tarsem Singh Ajimal is seen presenting the Hind Rattan 1993 Award by Union Minister for Human Resource Development, Arian Singh at New Delhi in August 1993.

TEMPLE ELECTIONS AFTER 14 YEARS

The Interim Committee of the Ramgarhia Sikh Temple, Graham Street, Birmingham, chaired by S Balwant Singh Ghattaura C.Eng was appointed by the British High Court in Birmingham. The other members of the Interim Committee are S Gurmit Singh Sokhi MBChB consultant Surgeon and Dr Jarnail Singh Bansal MBChB. The Interim Committee told the International Ramgarhia News, that an election of the office bearers will take place on the 21st of November 1993 at the Ramgarhia Sikh Temple. The nominations for the various posts have been received and it is interesting to note that each nominee has to pay a non-refundable fee with their nominations. For example the fee for the post of the President will be £100.

It is imperative that elections are held as per constitution for all Ramgarhia bodies, which was stressed at the 1st International Ramgarhia Convention early this year. Ramgarhias not only in Birmingham around the country are pleased that after Ramgarhia Council UK held their own election after six years in June 1993, that Ramgarhia Sikh Temple is following suit.

SEMCO Calibration Services

5 Goodman Park, Slough, Berks. SL2 5NS
Tel. 0753 - 529571

ਦੂਜੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ

ਸਬੰਧੀ ਆਰੰਭਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ

ਪਹਿਲੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸ੍ਰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਮਰਾ, ਮੈਂਬਰ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਸਟੀਗਿੰਗ ਕਮੇਟੀ, ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦੂਜੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ 13 ਅਗਸਤ 1993 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਰਾਮਗੜੀਆ ਨਿਊਜ਼ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਅੰਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਅਸੀਰਵਾਦ ਅਤੇ ਅਪਾਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਅਗਲੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਦੂਸਰੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਰਾਮਗੜੀਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਆਰੰਭਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ

ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਮਰਾ ਮੈਂਬਰ ਸਟੀਗਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹਾਗੇ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਮਠਾੜੂ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਧੀਮਾਨ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੰਡੂ, ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰਾਮਗੜੀਆ ਸੈਂਟਰਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ. ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਠਾੜੂ, ਸ੍ਰ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪਤਵੰਤੇ ਸਜਨਾਂ ਨੇ ਬਸ ਸਟੋਂਡ ਤੇ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਹਾਰ ਪਾ ਕੇ ਨਿਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਰਾਮਗੜੀਆ ਬਰਾਦਰੀ ਮਿਲਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਲਈ ਸੀ।

ਇਕ ਕਾਰਾ ਦੇ ਕਾਫਲੇ ਨਾਲ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਰਾਮਗੜੀਆ ਭਵਨ, ਸੈਕਟਰ 27-ਡੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਪੁਜਣ ਤੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਜਲਪਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਭਵਨ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ, ਸਕੂਲ, ਬੈਂਕ ਤੇ ਕੋਮ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਤੇ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਧੀਮਾਨ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਠਹਿਰੇ। ਇਥੇ ਗਈ ਰਾਤ ਤੀਕ ਕੋਮ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਭਾਵੇਂ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਨਾਸ਼ਤੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ਤੇ ਤੇ ਬੁਲਾਇਆ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸਬ-ਐਡੀਟਰ ਐਂਗਰੇਜੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਦਿਨ ਧੀਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ

ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪੰਦਰਾਂ ਅਗਸਤ ਮਨਾਉਣ ਲਈ 31 ਸੈਕਟਰ ਵਿਖੇ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਧੀਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਲੈ ਗਏ। ਧੀਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਥੇ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਿਹੜਾ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਬੱਲੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ M.R.D. Model School, Manimajra ਲੈ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਨਦਾਰ ਨਾਸ਼ਤੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਿਆ।

ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਮੈਂ, ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਲੰਧਰ ਸ੍ਰ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹਾ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਮਰਵਾਹਾ ਸਾਹਿਬ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਰਾਮਗੜੀਆ ਸੇਵਕ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਨਾਲ ਕਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕੇ। ਫਗਵਾੜਾ, ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਠਾੜੂ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਡੀ (ਰਾਮਗੜੀਆ ਮੰਚ) ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬਸ ਐਂਡੇ ਤੀਕ ਵਿਦਾ ਕਰਕੇ ਗਏ।

ਫਿਰ 22 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਹਿਤ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਰਾਹੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਘਰ ਹੀ ਠਹਿਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਆਦਿ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ। 23 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਨਾਸ਼ਤਾ ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਭਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਮਠਾੜੂ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਿਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਨਾਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਅਸੀਂ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ ਟਿਬਰ ਮਰਚੈਂਟ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜਲਪਾਣੀ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ। ਵਿਰਦੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਬੜਾ ਨਿਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰ. ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਮਠਾੜੂ ਦੇ ਘਰ ਗਏ। ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇਥੇ ਹੀ ਠਹਿਰੇ। ਨਾਲ ਹੀ ਸ੍ਰ. ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਠਾੜੂ ਉਘੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਜੀ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਅਚਾਨਕ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਮਠਾੜੂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਘਰ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਭਾਣੇ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਆਰੇ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਮਨੀਮਾਜਰੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਮਗੜੀਆ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਊਜ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਐਂਡ ਵੀ ਦਿੱਤੀ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮਠਾੜੂ (ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ) ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਿੰਜਰ ਗਾਰਡਨ ਲੈ ਗਏ।

24 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸ੍ਰ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਏ। ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਕੱਲਿਆਂ ਬੜੀਆਂ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਮਰਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਰਾਮਗੜੀਆ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਊਜ਼ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਵੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ੍ਰ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਾਰਚ 1993 ਦੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਗਲੈਂਡ ਆਉਣ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲਈ। ਸ੍ਰ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਰਾਮਗੜੀਆ ਬੇਸੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਦਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸੀ। ਸ੍ਰ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਆਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ।

ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਵਜੇ ਮੈਂ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਸਹਿਤ ਲੈ ਕੇ ਜਲੰਧਰ ਲਈ ਚਲ ਪਏ। ਮੇਸਮ ਭਾਵੇਂ ਕਾਫੀ ਗਰਮ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਹੱਸਦੇ ਖੇਡਦੇ ਅਸੀਂ ਰੋੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਥੇ ਭਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸ੍ਰ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਖਾਣਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਭੋਜਨ ਛੱਕ ਕੇ ਅਸੀਂ ਜਲੰਧਰ ਲਈ ਚਲ ਪਏ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸੁਗੰਧ ਅਤੇ ਹਰਿਆਵਲ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦੇ ਚੁਥੰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਗੇਟੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਠੀਕ 5.45 ਮਿੰਟ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹਾ ਦੇ ਘਰ ਜਲੰਧਰ ਪਹੁੰਚ ਗਏ।

ਮਰਵਾਹਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸਾਡਾ ਨਿਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।

ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਆਰੰਭਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ

ਫਗਵਾੜੇ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਆਰੰਭਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ

ਸ੍ਰ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹਾ ਜਿਥੇ ਉੱਘੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਹਨ ਉਥੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪਤਰਕਾਰ ਤੇ ਕੌਮ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਵੀ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਦੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਉੱਘੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬੁਲਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਰਾਤ ਨੂੰ 8.00 ਵਜੇ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਦੇ ਪਤਰਕਾਰ ਸੰਜਨ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਢੇ ਅੱਠ ਵਜੇ ਸਾਨੂੰ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਭੇਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਮਰਵਾਹਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਰੇ ਇਕੱਤਰ ਰਾਮਗੜੀਆ ਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਭੇਵਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਰਵਾਈ। ਭੇਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਤੇ ਨਾਲ ਦਾਸ ਦਾ ਵੀ ਫੁਲਾਂ ਦੇ ਹਾਰ ਪਾ ਕੇ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਗਲੈਂਡ ਵਿਖੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਮਰਵਾਹਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਵੀ ਵੀਡੀਓ ਦੁਆਰਾ ਆਏ ਸੋਨਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਤੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ। ਇਥੇ ਕੌਮ ਦੇ ਨੌਤਾ ਗਣਾਂ ਨੇ ਭੇਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲੋਂ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਤੇ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਦਾਸ ਨੇ ਵੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੌਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਇਸ ਦੀ ਉਨਤੀ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹਾ ਨੇ ਭੇਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੌਮ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਨ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਭੇਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੂਜੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਆਪ ਜੀ ਕੌਮ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਮਤ ਭੇਦ ਮਿਟਾ ਕੇ ਇਕ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ 'ਰਾਮਗੜੀਆ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਊਜ਼' ਨਾਮ ਦਾ ਅਖਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕੌਮ ਦੀ ਸੋਸ਼ਲ ਵਿਚ ਹੋ ਗਈ ਵਿਧੀਆਂ, ਅਤੇ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਤਕੜੇ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਭੇਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸਹਿਮਤ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਰਾਜਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਭੇਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੇਮਰਾ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੌਮੈਂਟ ਰਾਹੀਂ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹਾ ਵਲੋਂ ਭੇਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੇ ਦਾਸ ਨੂੰ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗਿੱਲ ਸਾਹਿਬ ਜੀਆ ਨੰਬਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸ਼ਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਆਰੰਭਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਭੇਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਹਿਤ ਸ੍ਰ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹਾ ਦੇ ਪੁਤਰ ਸ੍ਰ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਮਰਵਾਹਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਨਗਰੀ ਚਲੇ ਗਏ। ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਰਾਮਗੜੀਆ ਸਭਾ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਰਾਮਗੜੀਆ ਭਰਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ।

19 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਫਗਵਾੜੇ ਲਈ ਚਲ ਪਏ। ਇਥੇ ਸ੍ਰ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੇਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਾਲਜ ਫਾਰ ਵੌਮੇਨ ਤੇ ਰਾਮਗੜੀਆ ਪੌਲੀਟੈਕਨਿਕ ਸਕੂਲ ਤੇ ਹੋਰ ਰਾਮਗੜੀਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਭੋਗਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ੍ਰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੇਮਰਾ ਦੇ ਉਦਮਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ (ਗੋਟਾਇਰਡ) ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਉੱਘੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸ੍ਰ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਫਗਵਾੜੇ ਦੇ ਸਨੱਤਕਾਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਯੂ.ਕੇ. ਵਿਖੇ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਭਾਗ ਵੀ ਲਿਆ ਸੀ ਨੇ ਭੇਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ ਨਿਘਾ ਸਵਾਦਿਸ਼ਟ ਭੋਜਨ ਦਾ ਪੁੱਛੇ ਕੀਤਾ। ਫਗਵਾੜੇ ਦੇ ਉੱਘੇ ਮਨਮਾਨਕਾਰ ਇਸ ਭੋਜਨ ਸਮੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਰਜੀ (ਦਿੱਲੀ), ਸਮੇਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਆਰੰਭਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ

27 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਾਲਜ ਫਾਰ ਵੌਮੇਨ ਲੁਧਿਆਣੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਇਥੇ ਗਿਆਨੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭੇਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੁਆਗਤ ਲਈ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪੁੱਛੇ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਵੈਲਫੇਅਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਭਰ 'ਚ' ਮੈਂਬਰ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਬੀਬੀ ਹਰਮੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਨਿਭਾਇਆ। ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਬੰਬੀਆਂ ਨੇ ਮਹੂਰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾ ਦਿੱਤੇ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਲ ਜਲ-ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸੱਜਣ ਉਹ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਨਵਰੀ 1993 ਵਿਚ, ਯੂ.ਕੇ. ਵਿਚ ਹੋਈ ਪਹਿਲੀ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ। ਹਰ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸ੍ਰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੇਮਰਾ ਦੀਆਂ ਅਣਥਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸਫਲ

ਹੋਈ। ਡਾ. ਆਤਮ ਹਮਰਾਹੀ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੰਮਰਾ, ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ। ਗਿਆਨੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਭੰਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ਿਸ਼ੋਂ ਤੋਂ ਸ਼ਾਲ ਨਾਲ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਭੰਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਵਧੀਆ ਖਾਣਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਲੇਧਰ, ਵਗਵਾੜਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਮੋਗਾ ਆਦਿ ਤੋਂ ਆਏ ਕਈ ਨੌਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਸ੍ਰ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਘਟੌਤਾ ਐਮ.ਸੀ. ਮੋਗਾ ਹੁਰਾਂ ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬੜੇ ਸਮੁੱਚੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸ੍ਰ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੰਗਲ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਹਨ, ਨੇ ਵੀ ਚੇਵਰਨ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਭੰਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੁਆਗਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਇਥੇ ਗਿਆਨੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੰਗਲ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪਤਵੇਤੋਂ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭੰਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੌਮ ਦੇ ਹਰ ਕੌਮ ਲਈ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਕ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਖਾਣੇ ਅਤੇ ਜਲਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੀ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਭੰਗਲ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਰਹੇ ਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤਤਕੇ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ। ਇਥੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਆਏ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਵੀ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਰਾਮਗੜੀਆ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਆਰੰਭਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੇਵਰਾ, ਸ੍ਰ. ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਸਪਾਲ - ਸਾਬਕਾ ਐਮ.ਪੀ. ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਗਤਪੁਰੀ - ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੂਜੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਸੰਗਤਪੁਰੀ - ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਲਾਲੋਂ ਵਾਉਡੋਸ਼ਨ ਹੁਰਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਉੱਘੇ ਨੌਤਾਵਾਂ ਸੱਦ ਕੇ ਭੰਮਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਇਕੱਠ ਕੀਤਾ। ਜਿਥੇ ਕਿ ਗੁਲਾਬ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਸਾਮ ਤੋਂ, ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਭਾਈ ਲਾਲੋਂ ਵਾਉਡੋਸ਼ਨ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੀ ਸ੍ਰ. ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਮਠਾੜੂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੱਖ ਸਿਟੀਜਨਜ ਕੌਂਸਲ ਵਲੋਂ ਨਰੈਣਾ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੰਮਰਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰ. ਮਠਾੜੂ ਹੁਰਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ

ਬੜੇ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਡਾ ਵੀਰ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਲਈ ਐਨਾ ਕੁੱਝ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਵੇਲੇ ਤੱਤਪਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਰਾਮਗੜੀਆ ਕੋ-ਅਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ, ਪਹਾੜਗੰਜ, ਦਿੱਲੀ, ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਧੰਜਲ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸੈਕ੍ਰਟਰੀ ਸ੍ਰ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪੁਨੀ ਨੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੁਣ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਦੂਸਰੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ।

ਸ੍ਰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੰਮਰਾ ਦੀ ਅਖੀਰਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਗਿਆਨੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ - ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੌਠੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈ, ਜਿਥੇ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਗਤਪੁਰੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਰਜੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਕੌਮ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣਗੇ।

- ਰਿਪੋਰਟ: ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮਾਤਾ ਰਾਮ ਧੀਮਾਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

Amarjeet Singh Bhamra presenting a copy of International Ramgarhia News to the Hon. S. Beant Singh - Chief Minister of Punjab, at Chandigarh.

QUICK PHOTO CENTRE AT CHANA CHEMISTS

WE OFFER SAME DAY, 24 HOUR SERVICE

Other Services:

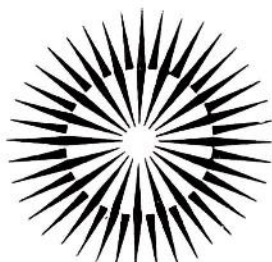
- 1 Hour service and all types of enlargements
- Colour negatives film 135, 126 and 110 format
- Extensive range of Hair products
- Wide variety of Baby care products
- LADIES TIP-TO-TOP COSMETICS
- COLOUR PHOTOCOPIES

**SPECIAL OFFER
ON ALL
ENLARGEMENTS
& SPECIAL
PHOTO
GLAZING**

FOR ATTRACTIVE OFFERS & FRIENDLY SERVICE CONTACT:

52 SOUTH ROAD
SOUTHALL, MIDDX.
TEL: 081-571 2399

24 HIGH STREET NORTH
EAST HAM, LONDON E12
TEL: 081-470 3214

Om Parkash Dhiman

Proprietor

HARYANA TIMBERS

Manufacturers and Order Suppliers

Pipliwala Town, Manimajra 160 101, Chandigarh, India

Telephone: 8-4276

PJ

Paul Jewellers

S.P. VERMA LIMITED

Manufacturers of Gold and Silver Jewellery

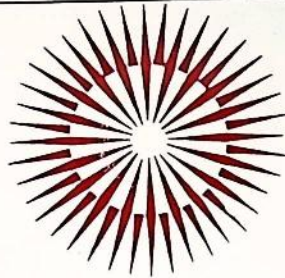
Watch & Clock Suppliers

178 SOHO ROAD
HANDSWORTH
BIRMINGHAM. B21 9LP
Tel: 021 - 551 3700

99 HIGH STREET
WEST BROMWICH
WEST MIDLANDS. B70 6NZ
Tel: 021 - 525 3001

Fax: 021 - 523 5175

H.S. VIRDI & SONS
12 TIMBER MARKET, CHANDIGARH, INDIA
TEL: 43497

SMITHSON
Engg. Products Pvt. Ltd.

Manufacturers of :

**Universal Cylindrical Grinding Machines, Internal Grinding
Machines and Special Purpose Grinding Machines**

E-49, INDUSTRIAL AREA, JALANDHAR 144 004, INDIA

PHONES: 0181-74319. 74018

GRAMS: SMITHSON

FAX: 0091-181 74319

TELEX: 385-256 PCO J IN ATT. SMITHSON